

Zakon o posredovanju

Zakon je obavljen u "Službenom listu RCG", br. 30/2005 i "Službenom listu CG", br. 29/2012 (čl. 12. nije u prečišćenom tekstu).

I. OSNOVNE ODREDBE

Područje primjene i definicija

Član 1

Ovim zakonom uređuje se postupak posredovanja u građansko-pravnim sporovima, uključujući i sporove iz porodičnih, privrednih, radnih i drugih imovinsko-pravnih odnosa fizičkih i pravnih lica, kao i status Centra za posredovanje, postupak izdavanja licence za rad posrednika i posredovanje u prekograničnim sporovima.

Pokretanje postupka

Član 2

Postupak posredovanja se pokreće na osnovu sporazuma stranaka, a ako je pokrenut sudski postupak, na osnovu preporuke suda.

Dobrovoljnost

Član 3

Stranke u postupku posredovanja učestvuju dobrovoljno.

Jednakost stranaka

Član 4

Stranke u postupku posredovanja imaju jednaka prava.

Isključenje javnosti

Član 5

U postupku posredovanja isključena je javnost.

Stranke, njihovi zakonski zastupnici, odnosno punomoćnici mogu prisustvovati postupku posredovanja.

Treća lica mogu prisustvovati postupku posredovanja samo uz dozvolu stranaka i uz saglasnost posrednika.

Povjerljivost

Član 6

Postupak posredovanja je povjerljiv za sve učesnike u postupku, osim ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele.

Sve informacije koje se odnose na posredovanje i zaključeno poravnanje su povjerljive, ukoliko se stranke nijesu drukčije sporazumjele, osim ako se odnose na sprovođenje ili prinudno izvršenje poravnjenja ili ukoliko to izričito nalaže zakon.

Tajnost podataka

Član 7

Na zahtjev stranke, svaki podnesak, isprava ili dokument koji je upotrijebljen u postupku posredovanja se vraća stranci bez zadržavanja kopije.

Posrednik je dužan da svaku zabilješku sačinjenu u postupku posredovanja uništi poslije njegovog okončanja.

Nezavisnost i nepristrasnost

Član 8

Posrednik je dužan da sprovodi postupak posredovanja nezavisno i nepristrasno u cilju postizanja mimog rješenja spora.

Posrednik ne smije da vrši posredovanje ni pod čijim uticajem.

Posrednik je dužan da tokom postupka posredovanja fer postupa sa svakom od stranaka u sporu.

Odnos posredovanja i sudskog postupka

Član 9

Ako sud koji vodi postupak ocijeni da se spor može uspješno riješiti posredovanjem, uputiće stranke na postupak posredovanja.

Ako stranke ne riješe spor posredovanjem u roku od 60 dana od dana od kada su upućene na posredovanje, sud mora zakazati ročište.

Ako sudski postupak nije u toku, vrijeme trajanja postupka posredovanja stranke određuju sporazumom.

Ako je sudski postupak u toku, stranke mogu prihvatiti postupak posredovanja u bilo kojoj fazi postupka.

Nagrada i naknada

Član 10

Posrednik ima pravo na nagradu za rad i na naknadu troškova.

Značenje izraza

Član 11

Značenje izraza u ovom zakonu:

- 1) **posredovanje** je postupak u kojem stranke, uz pomoć jednog ili više posrednika, pokušavaju da riješe spor;
- 2) **posrednik** je lice koje, na osnovu sporazuma stranaka posreduje u sporu između stranaka, u skladu sa načelima postupka posredovanja koja su određena ovim zakonom;
- 3) **stranka u postupku posredovanja** je fizičko ili pravno lice koje učestvuje u posredovanju i čija je saglasnost potrebna da se spor riješi;
- 4) **treće lice** je lice koje nije stranka u sporu, ni posrednik, a koje učestvuje u postupku posredovanja;
- 5) **međunarodno posredovanje** je posredovanje u sporovima sa elementom inostranosti.

Osnivanje

Član 11a

Radi vršenja stručnih i administrativnih poslova u vezi sa posredovanjem osniva se Centar za posredovanje, kao posebna organizacija, sa svojstvom pravnog lica (u daljem tekstu: Centar).

Centar osniva Vlada Crne Gore.

Aktom o osnivanju Centra uređuju se: organi Centra, nadležnost i način njihovog izbora, mandat, sredstva za osnivanje i rad, način donošenja statuta i drugih akata i druga pitanja od značaja za rad Centra.

Sjedište Centra je u Podgorici.

Centar može imati organizacione jedinice u drugim mjestima u Crnoj Gori.

Poslovi Centra

Član 11b

Centar, kao javna ovlašćenja, vrši sljedeće poslove:

- 1) zastupa i štiti interese posrednika;
- 2) obezbjeđuje uslove i pruža pomoć za sprovođenje postupaka posredovanja;
- 3) sprovodi obuke za posrednike u skladu sa programom obuke;
- 4) priprema stručne priručnike, informatore i druge publikacije iz oblasti posredovanja;
- 5) organizuje stručne i naučne skupove iz oblasti posredovanja;
- 6) informiše stručnu i širu javnost o posredovanju;
- 7) vodi evidenciju o postupcima posredovanja;
- 8) izdaje uvjerenja o završenoj obuci za posrednike i vodi evidenciju o izdatim uvjerenjima;
- 9) utvrđuje iznos naknade za izdavanje uvjerenja o završenim obukama za posrednike;
- 10) donosi Etički kodeks za posrednike i druge opšte akte;
- 11) stara se o primjeni Etičkog kodeksa posrednika, statuta Centra i drugih opštih akata;
- 12) druge poslove određene zakonom.

Organi Centra

Član 11c

Organi Centra su upravni odbor i izvršni direktor.

Statutom Centra mogu se predviđeti i drugi organi.

Akti Centra

Član 11d

Centar donosi statut i druge opšte akte.

Na statut Centra i akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji saglasnost daje organ uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Finansiranje Centra

Član 11e

Centar se finansira iz Budžeta Crne Gore i od:

- 1) prihoda ostvarenih izdavanjem uvjerenja o završenim obukama za posredovanje;
- 2) drugih prihoda ostvarenih u skladu sa zakonom.

Nadzor nad Centrom

Član 11f

Nadzor nad radom Centra vrši Ministarstvo.

Centar je dužan da svake godine podnosi Ministarstvu izvještaj o radu, koji sadrži podatke o sprovedenim postupcima posredovanja, opštu ocjenu rada posrednika i ocjenu stanja i predlog mjera za unaprjeđenje posredovanja.

II. POSREDNICI

Uslovi

Član 12

Posrednik može biti lice koje ispunjava zakonom propisane opšte uslove za rad u državnim organima i sljedeće posebne uslove:

- da ima visoku školsku spremu;
- da ima najmanje pet godina radnog iskustva;
- da je završilo odgovarajući program obuke za posredovanje;
- da nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje posredovanja;
- da mu nije izrečena mjera bezbjednosti zabrane obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

Stranac koji je ovlašćen da obavlja poslove posredovanja u drugoj državi može voditi postupak međunarodnog posredovanja u Crnoj Gori, u pojedinim slučajevima, pod uslovom uzajamnosti.

Program obuke

Član 13

Lice koje je završilo obuku po programu obuke za posredovanje u krivičnim stvarima može biti posrednik u krivičnim stvarima.

Lice koje je završilo obuku po programu obuke za posredovanje u građanskim stvarima može biti posrednik u građanskim stvarima.

Program obuke i st. 1 i 2 ovog člana, kao i način njegovog sprovođenja propisuje Ministarstvo.

Licenca

Član 14

Licencu za rad posredniku (u daljem tekstu: licenca) izdaje Ministarstvo.

Pravo na dobijanje licence ima lice koje ispunjava uslove iz člana 12 stav 1 ovog zakona.

Licenca se izdaje na vrijeme od pet godina.

Obrazac licence propisuje Ministarstvo.

Postupak utvrđivanja uslova

Član 15

Zahtjev za izdavanje licence sa dokazima o ispunjavanju uslova iz člana 12 stav 1 ovog zakona kandidat podnosi Centru. Centar utvrđuje da li kandidat ispunjava uslove za izdavanje licence. Kad Centar utvrdi da kandidat ispunjava uslove iz člana 12 stav 1 ovog zakona podnosi obrazloženi predlog za izdavanje licence Ministarstvu. Ministarstvo izdaje licencu u roku od 15 dana od dana prijema predloga. Ukoliko kandidat ne ispunjava uslove iz člana 12 stav 1 ovog zakona, Centar o tome obavještava Ministarstvo, koje donosi odluku u roku od osam dana od dana prijema obavještenja.

Obnavljanje licence

Član 16

Zahtjev za obnavljanje licence posrednik podnosi Centru najkasnije tri mjeseca prije isteka roka važenja licence. O zahtjevu iz stava 1 ovog člana odlučuje Ministarstvo, na predlog Centra, u roku od 15 dana od dana prijema predloga. Prilikom odlučivanja o obnavljanju licence posebno će se cijeliti:

- broj završenih postupaka posredovanja;
- pohađanje obuka za posrednike u toku jedne godine;
- odbijanje za postupanje u postupcima posredovanja;
- poštovanje Etičkog kodeksa posrednika i ispunjavanje obaveza propisanih ovim zakonom od strane posrednika.

Prestanak važenja licence

Član 17

Licenca prestaje da važi:

- istekom vremena na koje je izdata;
- kad posrednik to zatraži;
- ako se utvrdi da prilikom izdavanja licence posrednik nije ispunjavao uslove iz člana 12 stav 1 ovog zakona;
- ako se utvrdi da posrednik više ne ispunjava uslove iz člana 12 stav 1 ovog zakona;
- ako se utvrdi da posrednik obavlja poslove suprotno zakonu.

Postupak utvrđivanja prestanka važenja licence

Član 18

Zahtjev za prestanak važenja licence podnosi posrednik. Inicijativu za utvrđivanje prestanka važenja licence može podnijeti državni tužilac, sudija, stranka u postupku ili drugo zainteresovano lice. Zahtjev iz stava 1 ovog člana i obrazložena inicijativa iz stava 2 ovog člana podnosi se Centru koji, kad utvrdi postojanje razloga za prestanak važenja licence, podnosi obrazloženi predlog Ministarstvu. O prestanku važenja licence odlučuje Ministarstvo.

Sudska zaštita

Član 19

Protiv odluke kojom se odbija zahtjev za izdavanje, odnosno obnavljanje licence i odluke kojom se utvrđuje da prestaje da važi licenca može se pokrenuti upravni spor.

Registar

Član 20

Posrednik koji je dobio licencu upisuje se u registar posrednika koji vodi Ministarstvo (u daljem tekstu: Registar). Registar se objavljuje na internet stranici Ministarstva i Centra. Registar se vodi u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti. Sadržinu i obrazac Registra propisuje Ministarstvo.

Spisak posrednika

Član 21

Ministarstvo, na osnovu Registra, dostavlja sudovima i državnim tužilaštvima spisak posrednika za posredovanje u građanskim stvarima i spisak posrednika za posredovanje u krivičnim stvarima. Spisak posrednika iz stava 1 ovog člana sadrži podatke o imenu i prezimenu posrednika, adresi, broju telefona i e-mail adresi. Posrednik je dužan da obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka iz stava 2 ovog člana.

Razrješenje posrednika

Član 22

- brisan -

III. POSTUPAK POSREDOVANJA

Odnos posrednika i stranaka

Član 23

Posrednik je obavezan da postupak posredovanja vodi na način kako su se stranke sporazumjele. Ako se stranke ne sporazumiju o načinu vođenja postupka posredovanja, posrednik je dužan da postupak posredovanja vodi objektivno i savjesno, bez odugovlačenja, vodeći računa o interesima svake stranke. Posrednik ne može davati obećanja, garantovati uspjeh u posredovanju, niti nametati strankama rješavanje spora.

Odgovornost za štetu

Član 24

Posrednik odgovara za štetu koju nanese stranci svojim nezakonitim postupanjem, u skladu sa opštim pravilima o odgovornosti za štetu.

Komunikacija

Član 25

Posrednik sa strankama, po pravilu, komunicira usmeno.

Posrednik u toku postupka posredovanja može, u cilju zaključenja poravnanja, a u dogovoru sa strankama, da upravlja zajedničkim ili odvojenim sastancima sa strankama, njihovim zakonskim zastupnicima, odnosno punomoćnicima, da obavlja sa njima razgovore i da sačinjava zabilješke.

Nije dozvoljeno stenografisanje zapisnika o vođenju postupka posredovanja.

Posrednik može da obavijesti stranke da se u određenim slučajevima mogu savjetovati sa punomoćnikom ili drugim stručnim licem.

Informacija

Član 26

Ako posrednik sazna ili dobije od stranke informaciju koja je vezana za predmet spora, može drugoj stranci da saopšti suštinu te informacije.

Ako stranka dostavi posredniku informaciju koja je povjerljiva, posrednik je ne smije saopštiti drugoj stranci.

Izuzeće

Član 27

Lice koje je određeno za posrednika dužno je da odmah saopšti sve okolnosti vezane za spor koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost i nezavisnost.

Ako se stranke u sporu drukčije ne sporazumiju, posrednik ne može učestvovati u postupku posredovanja u kojem ima ili je imao lični interes, lični, porodični ili poslovni odnos sa strankom u sporu.

Ako stranka, nakon saznanja za okolnosti iz st. 1 i 2 ovog člana, odmah ne zatraži određivanje drugog posrednika, gubi pravo da to učini kasnije, kao i pravo da traži poništaj poravnanja.

Upućivanje na posredovanje

Član 27a

Sud je dužan da uputi stranke na sastanak sa posrednikom koji će se održati prije zakazivanja pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu u sljedećim slučajevima:

1) kad je to predviđeno posebnim zakonom;

2) kad ocijeni da je to u najboljem interesu djeteta o čijim pravima i interesima odlučuje;

3) kad je započela parnica u imovinsko-pravnim sporovima u kojima se zahtijeva ispunjenje obaveze na činidbu, i to u:

- sporovima u kojima je tužena Cma Gora,

- sporovima male vrijednosti,

- privrednim sporovima,

- sporovima u kojima se na jednoj strani pojavljuje više od pet stranaka,

- sporovima za podjelu imovine bračnih drugova.

Posrednika za sastanak iz stava 1 ovog člana određuje Centar, po redoslijedu sa spiska posrednika iz člana 21 ovog zakona.

Upućivanje na sastanak sa posrednikom ne sprječava zakazivanje pripremnog ročišta ili prvog ročišta za glavnu raspravu.

Sud neće uputiti stranke na sastanak sa posrednikom u slučaju kad stranke dostave dokaz da su pokušale da spor riješe posredovanjem ili na drugi miran način prije pokretanja sudskog postupka.

Sastanku sa posrednikom obavezna su da prisustvuju lica iz spomog odnosa. Sastanku mogu prisustvovati i njihovi zakonski zastupnici i punomoćnici.

Posrednik upoznaje prisutne sa pravilima posredovanja, ulogom posrednika, troškovima postupka posredovanja i pruža sve druge informacije koje se od njega zatraže, radi donošenja odluke o sprovođenju postupka posredovanja.

Predlog za pokretanje postupka

Član 28

Ako stranka smatra da se spor može riješiti posredovanjem, može drugoj stranci, u pisanoj formi, podnijeti predlog za pokretanje postupka posredovanja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele, postupak posredovanja počinje od dana kada je druga stranka prihvatila predlog iz stava 1 ovog člana.

Ako se druga stranka ne izjasni u roku od 30 dana od dana kada je primila predlog za posredovanje ili u drugom roku označenom u predlogu, smatra se da je predlog za pokretanje postupka posredovanja odbijen.

Određivanje posrednika

Član 29

Stranke sporazumno određuju jednog ili više posrednika za posredovanje u konkretnom sporu.

U sporovima sa elementom inostranosti može se za posrednika odrediti strani državljanin.

Ako je sudski postupak u toku, a stranke se ne mogu sporazumjeti o posredniku, stranke mogu predložiti da sud odredi posrednika sa liste posrednika.

Ako sudski postupak nije u toku, a stranke se ne mogu sporazumjeti o posredniku, stranke mogu predložiti da Centar odredi posrednika sa liste posrednika.

Pri određivanju posrednika u konkretnom slučaju sud, odnosno Centar vodiće računa o okolnostima spora, o osobinama koje posrednik mora da ispunjava, uključujući i potrebu da se u posredovanju sa inostranim elementom odredi posrednik koji nema državljanstvo kao stranke u sporu.

Stranke mogu sporazumno opozvati posrednika u bilo kojem stadijumu postupka.

Pravila posredovanja

Član 30

Postupak posredovanja sprovodi se na način kako su se stranke sporazumjele, o čemu mogu zaključiti pisani sporazum.

Ako se stranke nijesu sporazumjele o načinu sprovođenja postupka posredovanja, posrednik će odrediti način vođenja postupka, uz prethodnu saglasnost stranaka.

U toku postupka posredovanja strankama se mora ostaviti dovoljno vremena za razmatranje svih odlučnih činjenica i predloga o načinu da se postigne poravnanje.

Zastupanje

Član 31

Stranke u postupku posredovanja mogu zastupati zakonski zastupnici, odnosno punomoćnici.

Ako je pokrenut sudski postupak, sud će imena i adrese zakonskih zastupnika, odnosno punomoćnika u pisanoj formi dostaviti drugoj stranci i posredniku.

Ako nije pokrenut sudski postupak, zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik stranke je dužan da pri preduzimanju prve radnje u postupku posredovanja podnese punomoćje.

Radnje koje u postupku posredovanja obavlja zakonski zastupnik, odnosno punomoćnik, kao i potpisivanje poravnjanja, imaju isto pravno dejstvo kao da ih je stranka preduzela.

Zakazivanje sastanaka

Član 32

Datum, vrijeme i mjesto održavanja sastanaka za posredovanje određuju stranke sporazumno, odnosno posrednik, ukoliko stranke o tome ne postignu sporazum.

Upoznavanje sa sporom

Član 33

Posrednik će se, nakon njegovog određivanja za posrednika, sastati sa strankama radi upoznavanja sa prirodom i predmetom spora, kao i sa pitanjima koje treba riješiti.

Posrednik može, u bilo kojoj fazi postupka, tražiti od stranaka dodatne informacije i dokaze.

Stručni savjet

Član 34

U postupku posredovanja, na predlog posrednika i uz saglasnost stranaka, može se tražiti stručni savjet od odgovarajuće institucije ili stručnog lica odgovarajuće specijalnosti.

Okončanje postupka posredovanja

Član 35

Posredovanje se okončava danom:

- 1) zaključenja poravnjanja između stranaka;
- 2) kada stranke prihvate predlog posrednika da posredovanje nije više opravdano;
- 3) upućivanja posredniku, odnosno drugoj stranci odustanka u pisanoj formi od daljeg postupka posredovanja, osim ako i nakon odustanka jedne stranke, ostale stranke koje učestvuju u postupku su saglasne da se nastavi postupak posredovanja o sporu između tih stranaka;
- 4) drugim slučajevima određenim ovim zakonom.

Poravnanje

Član 36

Na zahtjev stranaka, posrednik može u svakoj fazi postupka posredovanja davati predloge za rješenje spora, kao i učestvovati u izradi poravnjanja.

Stranke se mogu dogovoriti o roku u kojem će razmatrati ponuđeno poravnanje.

Postignuti sporazum u postupku posredovanja ima snagu sudskog poravnjanja, ako ga na zapisnik uzme sudija, izuzev ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

Poravnanje je zaključeno kada stranke poslije pročitanoj zapisnika o poravnanju potpišu zapisnik.

Zaključeno poravnanje ima svojstvo izvršne isprave.

Posrednik obavještava stranke o dejstvu postignutog poravnjanja kao i o radnjama koje treba da preduzmu u postupku njegovog izvršenja.

Dopuštenost činjenica i dokaza u drugim postupcima

Član 37

Ako se stranka, posrednik ili treće lice u sudskom, arbitražnom ili drugom postupku pozove na činjenice ili predloži kao dokaz okolnosti vezane za postupak posredovanja, takav predlog će se odbaciti kao nedopušten, a informacije dobijene na taj način se ne mogu koristiti prilikom donošenja odluke, osim ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele.

Ako se u postupku posredovanja stranka pozvala na neku izjavu ili dokaz koju bi u drugom postupku mogla uskratiti, činjenica da je takva izjava ili dokaz upotrijebljena u cilju zaključenja poravnjanja ne znači ujedno i pristanak stranke na upotrebu takve izjave ili dokaza u drugom postupku.

Rokovi zastarijevanja

Član 38

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele, pokretanjem postupka posredovanja ne prekida se zastarijevanje u odnosu na zahtjeve koji su predmet postupka posredovanja.

Ako je po zakonu pravo na podnošenje zahtjeva za zaštitu prava ili tužbe u nekom sporu ograničeno prekluzivnim rokom, taj rok računa se od dana kada je predlog za pokretanje postupka posredovanja odbijen ili se smatra odbijenim, odnosno kada je posredovanje okončano bez zaključenja poravnjanja.

Troškovi postupka posredovanja

Član 39

Troškovi postupka posredovanja moraju biti srazmjerni složenosti i značaju pitanja koja su predmet posredovanja.

Ako su stranke tokom sudskog postupka upućene na postupak posredovanja, odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na oslobođanje od plaćanja troškova postupka shodno se primjenjuju i na postupak posredovanja.

Ako se stranke nijesu drukčije sporazumjele, svaka stranka snosi svoje troškove, a zajedničke troškove stranke snose na jednake dijelove.

Zajedničke troškove postupka posredovanja čine nagrada za rad posrednika i naknada troškova koje je posrednik imao u postupku posredovanja.

Visinu nagrade za rad i naknade troškova posrednika određuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Polaganje predujma troškova

Član 40

Posrednik može zahtijevati od stranaka da polože jednak iznos kao predujam troškova za koje se očekuje da će nastati u postupku posredovanja.

Posrednik u toku postupka posredovanja može zahtijevati od stranaka polaganje dodatnog jednakog iznosa predujma troškova.

Ako u roku od 15 dana od naloga za uplatu stranke ne polože u cjelini predujam troškova, posrednik može okončati postupak

posredovanja.

Nakon okončanja postupka posredovanja, posrednik dostavlja strankama obračun troškova i vraća neutrošeni iznos od položenog predujma.

Ako je pokrenut sudski postupak, polaganje predujma se ne odnosi na stranku koja je oslobođena od plaćanja troškova postupka shodno odredbama Zakona o pamičnom postupku.

Međunarodno posredovanje

Član 40a

Postupak međunarodnog posredovanja sprovodi se u sporovima sa elementom inostranosti, a naročito:

- 1) kad stranke u vrijeme postizanja saglasnosti o posredovanju imaju prebivalište ili sjedište u različitim državama;
- 2) u slučaju kad država u kojoj stranke imaju prebivalište ili sjedište nije država u kojoj treba da se izvrši pretežan dio obaveza iz spornog odnosa, odnosno država sa kojom je predmet spora najuže povezan;
- 3) ako su se stranke izričito sporazumjele da je spor vezan za više država.

Kad se postupak međunarodnog posredovanja iz stava 1 ovog člana vodi u Crnoj Gori primjenjuje se ovaj zakon, osim ako su se stranke izričito sporazumjele da će se voditi po drugim pravilima.

IV. POSEBAN POSTUPAK POSREDOVANJA U PORODIČNIM SPOROVIMA

Porodični sporovi

Član 41

Odredbe ove Glave sadrže posebna pravila posredovanja u porodičnim sporovima koji obuhvataju:

- bračne sporove;
- sporove iz odnosa roditelja i djece;
- sporove za izdržavanje.

Postupak posredovanja u bračnim sporovima neće se sprovesti, ako su jedan ili oba bračna druga lišeni poslovne sposobnosti, osim ako sud utvrdi da su sposobni da shvate značenje braka i obaveze koje iz njega proizilaze, ako je jednom ili oba bračna druga nepoznato boravište najmanje šest mjeseci ili ako jedan ili oba bračna druga žive u inostranstvu.

Izuzetno, postupak posredovanja će se sprovesti i ako oba bračna druga žive u inostranstvu a imaju maloljetnu zajedničku ili usvojenu djecu ili djecu nad kojom ostvaruju roditeljsko staranje nakon punoljetstva, ako sud ocijeni da nema većih teškoća da bračni drugovi učestvuju u postupku posredovanja.

Područje primjene

Član 42

Ako u odredbama iz ove glave ne postoje posebne odredbe za posredovanje u porodičnim sporovima u postupku posredovanja primjenjuju se ostale odredbe ovog zakona.

Posrednik u porodičnim sporovima

Član 43

Posrednik će obavijestiti stranke da se mogu obratiti bračnom savjetovalištu ili drugoj stručnoj instituciji ili specijalisti koji se bavi pitanjima braka i porodice za rješavanje njihovih bračnih i porodičnih problema.

Posrednik u ovim sporovima mora posebno voditi računa o najboljim interesima djece.

Posrednik mora da obrati posebnu pažnju na pojavu nasilja u prošlosti u porodici i da procijeni da li se ono može ubuduće pojaviti među strankama. Posrednik će posebno razmotriti da li je u takvim okolnostima posredovanje odgovarajući postupak.

Tok postupka posredovanja

Član 44

Ako nije pokrenut sudski postupak, posrednik će o uzrocima koji su doveli do poremećenosti bračnih odnosa ispitati stranke i nastojati da se ti uzroci otklone i bračni drugovi pomire.

Posrednik koji sprovodi posredovanje na sastanku za pomirenje pozvaće bračne drugove da lično bez punomoćnika učestvuju u postupku.

Ako se jedan ili oba bračna druga koji su uredno pozvani ne pojave u postupku posredovanja, smatraće se da je postupak posredovanja okončan.

Posljedice razvoda braka

Član 45

Posrednik će upoznati bračne drugove sa posljedicama razvoda braka, kao i sa njihovim pravima i obavezama.

Prava djeteta

Član 46

Dijete ne učestvuje u postupku posredovanja.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, posrednik će obaviti razgovor sa djetetom o tome kome želi da bude povjereno na čuvanje, izdržavanje i vaspitanje, pri tome vodeći računa o njegovom uzrastu, kao i sposobnosti da shvati značaj date izjave.

Stručno mišljenje institucija

Član 47

U postupku posredovanja u porodičnim sporovima može se tražiti stručno mišljenje Centra za socijalni rad, bračnog savjetovišta, odgovarajuće institucije ili specijaliste.

Institucije, odnosno lica iz stava 1 ovog člana su dužni da sarađuju sa strankama i posrednikom.

Obavezno dostavljanje odluke

Član 48

Posrednik je dužan da obavijesti Centar za socijalni rad o okončanju postupka posredovanja.

Nakon prijema obavještenja iz stava 1 ovog člana, Centar za socijalni rad dužan je da odmah preduzme potrebne mjere za zaštitu najboljeg interesa djeteta.

Obraćanje sudu

Član 49

Stranke u porodičnim sporovima u toku postupka posredovanja se mogu obratiti sudu ili drugom nadležnom organu, radi donošenja hitnih odluka u cilju zaštite stranaka, njihove djece, ili imovine.

IVa. POSREDOVANJE U PREKOGRANIČNIM SPOROVIMA

Prekogranični spor

Član 49a

Ovaj zakon primjenjuje se u postupcima posredovanja u prekograničnim sporovima u građanskim i trgovačkim stvarima.

Prekogranični spor je spor u kojem jedna od stranaka ima prebivalište ili uobičajeno boravište u državi članici Evropske Unije (u daljem tekstu: država članica), a u kojoj ga druga stranka nema na dan kad:

- su se stranke sporazumjele o posredovanju nakon što je došlo do spora;
- je sud odredio posredovanje;
- je po nacionalnom zakonu nastala obaveza posredovanja;
- je sud kojem je podnesena tužba uputio stranke na posredovanje.

Prebivalište odnosno sjedište u prekograničnom sporu

Član 49b

Prilikom odlučivanja da li stranka ima prebivalište na području države članice pred čijim se sudom vodi postupak sud će primijeniti pravo Crne Gore.

Ako stranka nema prebivalište u državi članici pred čijim se sudom vodi postupak, za odlučivanje da li stranka ima prebivalište u drugoj državi članici sud će primijeniti pravo te države članice.

Privredno društvo ili drugo pravno lice ima sjedište u mjestu u kojem ima registrovano sjedište, sjedište organa upravljanja ili glavno mjesto poslovanja.

U odnosu na Ujedinjeno Kraljevstvo i Irsku registrovanim sjedištem smatra se registrovana kancelarija, a ako takva ne postoji, mjesto osnivanja, a ako ni takvo mjesto ne postoji, mjesto u skladu sa čijim je pravom društvo osnovano.

Za odlučivanje da li privredno društvo ima sjedište u državi članici pred čijim sudom se vodi postupak sud će primijeniti pravo mjerodavno za rješavanje sukoba zakona.

Izvršenje sporazuma

Član 49c

Ako država članica u skladu sa svojim propisima garantuje mogućnost strankama ili jednoj od njih, uz izričiti pristanak druge stranke, da pisani sporazum postignut posredovanjem u prekograničnom sporu postane izvršan, sud u Crnoj Gori će priznati i izvršiti takav sporazum u skladu sa članom 36 ovog zakona.

Ako je sadržaj sporazuma u državi članici unesen u neku drugu izvršnu ispravu, tako što ga je sud ili drugi nadležni organ potvrdio presudom, odlukom ili drugom izvršnom ispravom u skladu sa pravom države članice u kojoj je podnesen zahtjev, na priznanje izvršenja te izvršne isprave primjenjuju se pravila mjerodavna za priznanje izvršenja tih isprava.

O zahtjevu za priznanje i predlogu za izvršenje sporazuma iz stava 1 ovog člana u predmetima iz stvarne nadležnosti privrednih sudova nadležan je Privredni sud u Podgorici, a u ostalim predmetima Viši sud u Podgorici.

Primjena

Član 49d

Odredbe ovog poglavlja ne primjenjuju se u odnosu na Kraljevinu Dansku.

V. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

Ministarstvo će, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti Program obuke za posrednike.

Član 51

Prvog posrednika postavlja ministar.

Postavljeni posrednik, u smislu stava 1 ovog člana, postaje član Komisije iz člana 16 ovog zakona.

Posredniku iz stava 2 ovog člana prestaje mandat člana Komisije imenovanjem člana Komisije na predlog udruženja posrednika.

Član 51a

Posrednici koji su postavljeni u skladu sa Zakonom o posredovanju ("Službeni list RCG", broj 30/05) mogu podnijeti zahtjev za izdavanje licence u skladu sa ovim zakonom najkasnije u roku od 90 dana od dana početka primjene ovog zakona.

Član 51b

Postupci posredovanja koji su započeti po Zakonu o posredovanju ("Službeni list RCG", broj 30/05) okončaće se po tom zakonu.

Član 51c

Centar iz člana 11a ovog zakona osnovaće se u skladu sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Centar za posredovanje osnovan Odlukom o učešću Vlade Crne Gore u osnivanju Centra za posredovanje ("Službeni list CG", broj 3/07) nastavlja sa radom do osnivanja Centra iz stava 1 ovog člana.

Upravni odbor i izvršni direktor Centra za posredovanje imenovani prije stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom do imenovanja upravnog odbora i izvršnog direktora Centra u skladu sa ovim zakonom.

Centar osnovan u skladu sa ovim zakonom preuzima imovinu i zaposlene Centra za posredovanje.

Član 52

Ministar će, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, obrazovati Komisiju iz člana 16 ovog zakona.

Ministarstvo će, u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrdi sadržinu i obrazac Registra posrednika.

Član 53

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Republike Crne Gore", a primjenjivaće se nakon šest mjeseci od dana stupanja na snagu.